

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Govor slovenskega poslanca g. dr. Vošnjaka

o konfiskaciji opozicijonalnih listov.

(V seji državnega zbora 18. dec. po stenograf. zapisniku.)

Občudujem zares pogum, s katerim gosp. pravni minister nezaslišano tlačenje in mojestrovanje časnikarstva v Avstriji skuša opravičevati, pozivaje se na povestnico, kot zadnjo sodnico.

Da, gospoda moja, ako se bode kedaj pisala zgodovina parlamentarnih ministerstev v Avstriji od leta 1861 sem, bode gotovo ministerstvo Auersperg-Lasser-Glaser pod imenom konfiskacijskega ministerstva v njej živelo dalje. (Pravo! na desni.) Tako fanatično, kakor pod to vlado, se časnikarstvo še nij nikdar tlačilo in proganjalo; niti pod Šmerlingom, akoravno pod njim opozicija tudi nij imela dobrih ur, niti pod meščanskim ministerstvom, najmanj pa pod zaničevanimi „reakcionarnimi“ grofovskimi ministerstvi Belcredi, Potocki in Hohenwart. Marveč je ravno pod vodstvom teh mož časnikarstvo v Avstriji precej dosti svobode imelo (pravo! na desni), ker je znano, da se je pod temi ministerstvi najmanj uradovalo proti časnikarstvu.

Pa so bili to tudi možje plemenitega mišljenja, ki so se vojskovali s poštenim orožjem in odprtim vizirom, ki javnega mišljenja nijso s tlačenjem opozicijonalnega časnikarstva ponarejali, nego so z javnim delovanjem svoje cilje hoteli doseči.

Še le temu ministerstvu, ki se s svojim liberalizmom tako rado baha, bilo je prihranjeno, da s podtaknenjem objektivnega postopanja in policije, da s pridržanjem časniškega koleka časnikarstvo sploh zavira, da z deligeranjem porotnih sodišč bistvu porotne sodbe sploh škoduje, in da končno z uplivanjem na državna pravdnštva in na deželna in tiskovna sodišča čast sodnij ponižuje. (Klici na desnej: čujte! čujte.) Tukaj v prestolnem mestu se s časniki še nekaj prizanesljivejše ravna, v provincijalnih mestih pa so novine popolnem izročene volji državnih pravdnikov in političnih uradov. Kako pa bi tudi moglo drugače biti? Državnega pravdnika nihče ne vpraša o premnogh konfiskacijah časnikov, marveč so mi znani slučaji, da se je državni pravdnik moral pred svojimi višjimi uradi zagovarjati, ker tega ali onega lista nij bil konfisciral. (Klici na desnej: čujte!) Pri višjih državnih pravdnštvih se namreč nekonfiscirani časniki še enkrat natanko pregledajo, in potem se posamezne številke državnim pravdnštvom sé svarilom — ali da govorim v vrad-

niškimi žargonu — z „nosovi“ nazaj pošljejo; ti se morajo potem stoprav odgovarjati in opravičevati, zakaj so te liste svobodne pustili. Konfisciranje se smatra torej za hvalevredno dejanje, in hvalijo in povišujejo se taki državni pravdniki, ki morejo pokazati največ konfiskacij. (Klici na desnej: čujte!)

Tu se lahko misli, da število konfiskacij vedno narašča in da ne preteče en dan, da bi jeden ali več časnikov ne bilo konfisciranih. Le pogledite vendar uradni list „Wiener Zeitung“ pa boste večkrat videli, da so cele strani polne „izpoznanj“ in konfiskacijskih potrjenj. Tukaj imam en uradni list „Wiener Zeitung“ od 13. dec. t. l. in nahajam v njem samo petnajst takih „izpoznanj“, in sicer iz vseh dežel monarhije in vseh jezikov, ki se v njih govore. Tu figurira „Sprechsaal des Beamtenages“ zaradi članka 25.000 gl. gospoda pl. Nördlinga, „Slovenski Narod“ v Ljubljani dvakrat zaradi zločina in prestopka, „Innsbrucker Tagesbote“, „Deutsche Volkszeitung“ v Pragi, „Arbeiterfreund“, „Čech“ iz Prage, „Politik“, „Gleichheit“ v dunajskem Novem mestu zaradi članka „Hoch die Pressefreiheit!“ — tako ironičnega vsklika v Avstriji državni pravdnik vendar ne sme trpeti (veselost) — „svobodny občan“ v Pragi zaradi članka „tiskovna svoboda v Avstriji,“ potem pride „koruna češka“ v Kolinu, poljski časnik „Sczcutek“ v Lvovu, in takoj potem zaradi enakopravnosti en rusinsk časnik, končno tudi dva Italijanska časnika, v Trstu in Splitu, da so vsi jeziki zastopani in vse dežele.

Vzel sem si trud, in sem „izpoznanja,“ ki jih je „Wiener Zeitung“ prinesla od 1. do 15. dec. t. l., pa sem našel, da je v tem kratkem času 96 takih izpoznanj objavila. (Klici na desni: čujte!) Pride torej na vsak mesec nekako 200 in na vsako leto 2400 „izpoznanj,“ in ker se vsako „izpoznanje“ trikrat objavi, okolo 300 konfiskacij časniških na to leto, dočim se v vseh letih od 1867 do 1871 nij zgodilo toliko konfiskacij.

Še le pod tem ministerstvom so konfiskacije razvidno naraščale se. Leta 1872 jih je bilo uže 592, leta 1873 597, leta 1874 452, za leta 1875 nij dat, za leto 1876 se jih pa cenil lahko na 800.

Vse te konfiskacije se zgodé večjidel na podlagi §. 65. kazenskega zakonika, torej zaradi motenja javnega miru, ali pa na podlagi §. 300 zaradi prestopka kaljenja javnega miru. Ta dva §. §. sploh v osodi avstrijskih časnikov igrata žalostno ulogo.

Kaj pa nij vse kaljenje javnega miru v očeh avstrijskega državnega pravdnika? Čuditi se mora človek le, da se mir posebno v provincijalnih mestih zares ne kali

vsak dan, ker toliko teh motilcev miru, vsi ti časnikarski uredniki in korespondenti opozicijonalnih listov, ki se po nazoru državnega pravdnika vsak dan krive storé takih zločinov in prestopkov, brez sitnostij hodijo mej prebivalstvom (veselost). O trpljenji opozicijonalnega časnikarstva na Češkem, Tirolskem in Goriškem so uže drugi poslanci govorili v tej slavni zbornici in so je resnično narisali.

Dostaviti hočem le, da je položje opozicijonalnega časnikarstva na Kranjskem torej slovenskega časnikarstva, še veliko hujše. „Slovenski Narod,“ ki v Ljubljani vsak dan izhaja, se je to leto uže petdesetkrat konfisciral, in drug list, ki vsak teden trikrat izhaja, vsaj dvanajstkrat do petnajstkrat. (Klici na desni: čujte!)

Vsaka, tudi najnedolžnejša kritika, katere si bodi osebe, ki sme nositi pred svojim imenom črke „c. kr.“ prouzučuje brez usmiljenja, da se list konfiscira in razloček je le v tem, da državni pravdnik v kritiki osebe ki spada k prvemu do osmemu dijetnemu razredu, torej s zlatim ovratnikom, vedno vidi zločin po §. 65, pri nižjih uradniških kategorijah od osmega do dvanajstega dijetnega razreda pa le prestopok proti javnemu miru voha. (Veselost!) Mej te nižje kategorije pa državni pravdnik, ako se mu ravno zdi, šteje tudi avtonomne organe, občinske predstojnike, dalje šolske nadzornike, ekspedijente privatnih poš t itd., ako ti slučajno pripadajo k ustavovernej stranki.

Iz kake obskurne vasi kritikuje kdo občinskega predstojnika, ki po njegovem nazoru ne zastopa dobro interesov občine pri komisiji za urejenje zemljišnega davka. Kdo drug piše, da poštni ekspedijent neče rabiti slovenskih poštnih tiskovin; list se konfiscira. Zopet nekdo drugi je vposlal „poslano“ s svojim podpisom, pritožujoč se o surovosti župana onega mesteca; list se konfiscira itd. in infinitum. (Veselost.)

Zadnji čas je bil v Ljubljani nek list konfisciran zaradi dopisa, ki je prinašal le glavne stvari iz govorov državnih poslancev brez posebne kritike. Gospoda poslanca dr. Russ in dr. Demel, ki sta se v strankarske konferenci nekoliko ostro izrekla proti ministerstvu, bi, ko bi šlo po volji ljubljanskega državnega pravdnštva, sedela uže na zatožni klopi zaradi zločina kaljenja javnega miru, ker se je tudi list, ki je poročal o omenjeni seji ustavoverne stranke, konfisciral.

Ako slučajno taki konfiscirani listi pridejo občinstvu v roke, se ono čudi, zakaj se je prav za prav konfiskacija zgodila, ker zastoj išče po listu ostrega izraza.

Slavno sodišče v Ljubljani potrjuje kar brez vsega obotavljanja

vsako konfiskacijo brez izjeme, in vsako ugovarjanje tam je brez vsega upanja da se list oprusti, ker se zdaj pri stotinah konfiskacij niti ena sama nij ovrgla po sodišči.

Pa kaj se moremo pa tudi nadejati od takega sodišča, ako je eden njegov član pri takem slučaju, kose je obsojal slovensk časnik, rekel: „Jedes slovenische Blatt verdient schon als solches konfiscirt zu werden.“ (Veselost.)

Slavna gospoda! Končati čem svoj govor. Tako pretirana občutnost vlade proti najlahnejši sapici javnega mišljenja dokazuje velikansko slabost nervov, katero bolešno stanje kakor znano, cel organizem hromoten dela. Mi, od svoje strani le želimo, da se ta potrebni razdiralni proces kmalu izvrši na dobro Avstrije, kajti ta politični sistem in njegovi zastopniki so Avstriji škodili uže več, nego zadosta. (Veselost na levi, — Pravo! pravo! na desni.)

Specijalni poročevalec dr. Demel je mej drugim odgovarjal dr. Vošnjaku in rekel: „Tiskovna svoboda je po mojih nazorih podloga države. Pa je nekako časnikarstvo, ki hodi čudna pota. Ali nij to res čuden pot, ako klerikalno časnikarstvo vernike proti njih lastnemu škofu šunta? In na Kranjskem je tako. Klerikalni listi tam, kakor se mi poroča, šuntajo narod proti škofu Pogačarju, katero ravnanje sicer nij v njihovej naravi. Ta lastnost časnikarstva se mi zdi tako čudna, da se res lahko sè stališča nepristranosti pravno pa tudi notranje ministerstvo vprašata: Kaj je temu vzrok? Strankarstvo ne more biti; saj je to ena in ista stranka; mora biti torej poseben vzrok. Tega denes iskati nij moj nalog. Pa ne oziraje se na to posebnost, je morebiti posebej na Kranjskem ravnanje proti časnikom opravičeno, ker poroča se mi, da so cele vasi bile tako nesrečne, da je velik del njih moškega prebivalstva bil zaprt, ker se je krivega storil nepostavnostij, na podlagi ščuvanja javnih listov.“

Na to odgovarja dr. **Vošnjak**: Gospod poročevalec skuša ravnanje proti opozicijskemu časnikarstvu na Kranjskem s tem opravičiti, češ, da se v njih hudo napada ljubljanskega škofa Pogačarja, vsled katerih napadov se je ljudstvo vzburilo in se nepostavnosti krivega storilo.

Jaz konstatiram, da še noben opozicijski list na Kranjskem nij bil konfisciran zaradi napadov na škofa; itak morem konstatirati, da mi nij znano, da so bile cele vasi na Kranjskem zaradi nedostojnega obnašanja proti škofu zaprte. Mislim pač, da je to očito le fantazija poročevalčeva, in zares ne vem, iz katerega vira je to pripovedko zajel.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. decembra.

Cesar je 19. t. m. ministra Auersperga k sebi poklical. Ne ve se pa, ali je nagodba z Ogersko ali kako drugo vprašanje vzrok tega zvanja. — Te dni ima biti velik ministerski shod, pri katerem bode sam cesar predsedoval.

Državni zbor je odložen in se bode okolo 20. januarja sklical k zopetnej seji s posebnim pismom, — če se mej tem kaj posebnega ne prigodi, kakor dunajska poročila pravijo.

Dalmatinsko vprašanje, to je pridruženje Dalmacije k Hrvatskej, se zopet

bolj oglašja v novinstvu in bode valjda tudi v prihodnjem deželnem zboru na vrsto prišlo.

Ogerski minister Tisza je rekel te dni v klubu svoje stranke, da ogerska vlada v nagodbenih obravnavanjih ne bode odnehala. Ker je tudi Lasser dejal, da cislejtansko ministerstvo nij pri volji odnehati, in ker je tu in tam budget votiran, mogoče je, da se ministerstva zmené, kajti krona mora na to gledati, da se do kake nagodbe pride.

Vnanje države.

Dogodek v **Belgradu** se zdaj pojasnjuje: Avstrijska monitorja sta na Donavi tik pri trdnjavi manevrirala. Straža pri trdnjavi jima je klicala, da sta preblizu priplula, naj se odmakneta, in ker tega nijsta storila, strelila. Na jednom monitorji je bil avstrijski konzul knez Wrede, ki je na čolnu zapustil brod ladije in se v Belgrad prepeljal, prej pa ukazal, naj monitor na trdnjavo nazaj strelja. Eden monitorjev je dvakrat v trdnjavo streljal iz 24funtnega Krupovega kanona. Pri tem manevru je na avstro-ogerskej ladiji samej nesreča prigodila se, da je granata raztreščila se in vojake, ki so kanon nabijali ranila. Srbija bode vsako zadostenje za oni strel dala. Knez sam je to obljubil. — Nemški judje v „N. Freie Presse“ psujejo zato Srbe z „gesindel“, katerim je treba vrat zaviti in s kolenom na prsi jih na tla pritisniti. Tako govore oni politiki, ki so Turke zagovarjali, ko so konzule morili

„Pester L.“ divja na Srbijo, „Fremdenblatt“ in „N. W. T.“ pišeta kako bode magjarska Avstrija Srbijo zasela in osvojila, stara „Presse“ se huduje, da si Srbi, ki nijso mogli Turkov premagati zdaj s tem jezico hladé, da Avstrijo insultirajo. S kratka: prav smo sodili včeraj, ko smo rekli, da bode ta slučaj sitnosti prizadeval in h kričanju budil.

Srbski knez je sprejel ostavko celega ministerstva; pravijo, da bo Marinović sestavil novi kabinet. Iz Rusije je prišel Kvorzov z 32,000 rublji za dobrodejne namene.

Jutri v soboto se začne prava **konferenca**, ker je predkonferenca uže 20. t. m. imela zadnjo sejo. Pooblaščenca so se baje zjediniili, svoje predloge v tako obliko spraviti, da bode mogoče vsem strankam prevzeti jih. Tako pravi telegraf, ali mu vere manjka.

Rusija baje smatra imenovanje Midhad-paše za direkten poziv na vojsko.

Tudi **nemški** listi pravijo, da je imenovanje Midhad-paše toliko, kakor da visoka porta otomanska ostalim provincijam neče dati nikake avtonomije.

Dopisi.

Iz Idrije 20. dec. [Izv. dop.] Volitve v mestni zbor so končane. Idrijska narodna stranka sme biti z izidom popolnem zadovoljna, in tudi je, kajti recimo naravnost, največji optimist se nij nadejal tako slavne zmage, kakoršno imamo zahvaliti vednemu trudu znanih značajnih mož in pogumnemu obnašanju idrijskega prebivalstva. Ako pogledamo na volitve pretečenih let ter jih primerjamo z volitvami 11. avg. in 15. decembra tekočega leta, smo prisiljeni pripoznati, koliko se da pre narediti in narediti, samo da bije v nekotih prsih srce za blagor občinstva, za rešitev prebivalstva, iz pogubljivih rok brezsrčnih samovoljnežev. Pred nekoliko leti bi si ne bil upal prosti rudar drugače glasovati, kakor se mu je svetovalo od njegovih predstojnikov — pardon, kakor se mu je komandiralo; še poslušal bi ne bil za drugačno glasovanje pridobivajočega. Pa saj takrat tacih mož še sploh nij bilo, kateri bi se drznili, proti onim komandantom postavljati kandidate ter osnovati stranko proti absolutizmu glasujočo. Od tod prihaja, da nekateri klečeplazi še sedaj mislijo, da nema drug pravice zastopati rudarja, kakor rudniški pazniki („aufsichti“), ker le-ti

se izvoljenci „partajičnih ljudij.“ A „der Krug geht nur solange zum Brunnen, bis er bricht“; vedne obljube o izboljšanju finančialnega stanja rudarjev ostale so — obljube. Ljudstvo je začelo sprevidevati, da mu pomoč gotovo ne pride od tam, kjer se mu toliko beseduje o njej, da je rudar, le takrat dober, kadar more služiti kot orodje „gotovim ljudem,“ sicer pa še prijaznega pogleda vreden nij. In glejte pri nas je veljal dosedaj stalni princip: rudar ostane rudar v vseh razmerah življenja. Rudar nema nikacega prava ampak same dolžnosti. Trajalo je dolgo, da so se ljudstvu odprle oči, da rudar nij le odvisen služabnik, nego tudi svoboden državljani v vseh onih položajih javnega življenja, katere mu postava odmeri in določi. — Žalostno je bilo gledati, kako da Idrije toliko časa ne obseje blagodejno solnce na predka, da ne pride v Idrijo mož omike, dobrega srca, mož, kateri bi „z uma svitlim mečem“ vodil to dobrodušno, usmiljenja vredno, prebivalstvo idrijsko do boljše bodočnosti, do zavedanja in zahtevanja pristujočih mu pravic. Sedaj ga imamo g. dr. Jenka, naš je in da je istinito oni mož, katerega je Idrija potrebovala, razvidi naj se iz sedanjih dogodjajev in iz krutega sovraštva ter neprenehlivega preganjanja, katero mu veje od ljudij, koje bi pač mogli popisati, kakor zaslužijo, pa jih ne moremo še zaradi tiskovne svobode vaše. Uže pride čas in mesto.

Iz Radeč 21. decembra. [Izvirni dopis.] Uže je poročal neki dopisnik „Slov. Naroda“, da nameravajo tu napraviti novo učilnico. Hiša, katera se bode predelala v šolo, je uže kupljena in spomladi bodo menda uže začeli zidati in popravljati. Da bi le uže kaj bilo, zelo smo potrebni nove šole. Ljudje so splošno za šolo vneti, le mala peščica jih je, kateri so zoper šolo — zoper vsaki duševni napredek. Mej temi se odlikuje modra, učena furlanska glava. „Dalje, ko otroci hodijo v šolo, manj znajo,“ to je princip tega gospoda. „Ko izstopijo otroci iz šole, ne znajo ne slovenski, ne nemški.“ Gospodine, tako je menda le na Furlanskem, a na Kranjskem ne! Da je šola potrebna, to ve in priznava pri nas skoraj vsak kmet, a vi . . . ?

Jaz pa bi dejal, da bi za tega gospoda tudi ne bilo naopačno, ko bi se vpisal za nekaj let v šolo, bi se vsaj enega jezika navadil korektno govoriti. Slovenci imamo dalje tudi dosta jezikoslovcev, tedaj ne silite vi mej nje in pomnite: „si tacuisses, philosophus mansisses!“

Od Št. Jurja na južnej železnici. 20. decembra. [Izvirni dopis.] V ponedeljek 18. t. m. ob 1/4 na eno po polu dne (bil sem ravno v Št. Jurji) je ostrašil Tržane iznenadjeno zvon, ki je naznanjal ogenj. Gorelo je v bližnjem Novej vasi. Šestletni dečko je v hlevu zakuril, da bi se grel pri ognji, a podnetil je preveč. Pogorel je hlev z mnogo spravljeno živinsko klajo. Zahvaliti se je le slučaju, da je št. Jursko gasilno društvo z dvema brizgalnicama in drugo potrebno opravilo takoj pri rokah bilo. Najprvi je bil vendar zapregel obče spoštovani in pri takšnih prilikah, kakor se sliši, menda uže večkrat prvi, kmetovalec Golež ali po domače Fajk iz Kamena, ki je ravno prilično konje kovat prignal. Brez obotavljanja zapreže v brizgalni voz ter hiti s pridnimi gasilci nesrečniku na pomoč. Tudi drugi so se pridružili gasilcem, ki so tudi eno brizgalnico peš peljali in še le potoma priprego dobili, ter vrlo pomagali, da ogenj nij

več vpepelil, kakor uže užgani hlev. Lehko bi bila pogorela vsa vas. Vsakako je hvale vredna taka hitra pomoč. Vendar je opozoriti na to, da je nespametno, da gasilci št. Jurskega društva pri takšnih prilikah na pomoč hiteče kmetsko ljudstvo po nemški na nje kriče in rohne, katerih jezika nobeden ne umeje; in sploh se mora reči, da se nekateri s temi par nemškimi besedami, ki jih znajo govoriti, skoraj malo preveč ponašajo. — „Fajerverhauptman“ gosp. K. se je sicer pol drugo uro pozneje pripeljal na požarišče, — pa vendar je prišel pogledat svoje hrabre in hitre gasilce. — Ker imam uže pero v roki, naj še nekoliko omenim o blatu tukajšnjega trga. Da si se nekateri z nekovim ponosom nazivljejo „Tržani“, a vendar za snago komunikacije po trgu sila malo skrbe. — Po vsem trgu ti je blata tako na debelo, da človek gredoč komaj obuvalo iz njega izdira, kakor sem se te dni prepričal, — ko sem bil tja prišel.

Cesta se ne posiplje s kamenjetu — le z debelim blatom. Pred farno cerkvijo n. pr. je sicer lep prostor, a toliko blata, da bi skoro človek prek gredé v njem ostal. Tujci po svojih poslih tja došedši ne sodijo ravno pohvalno o snagi šent-jurskega trga.

Tržani! ne dajte si torej tudi v tej zadevi oporekati.

Domače stvari.

— („Der dumme Kerl von Laibach“) ki se tudi „Laibacher Tagblatt“ imenuje, in ki bi od duševne slabote jutri poginil, ko bi škarij ne bilo, krivo izvaja in pači naš članek (dopis) „misli jednega narodnjaka,“ ter mu besede pod pero poklada, katerih nikdar pisal nij. Samo na konci dotične notice ga enkrat nekaj resnice obide in tiho prizna, da se njemu tudi — slabo godi. Pač slabše nego ikomu.

— (Vrhniška čitalnica) napravi v torek 26. dec. besedo in ples v g. Kotnikovej dvorani. Program je: I. Vašak. „Slovan“, poje zbor. Govor, govori gosp. — s — „Byvali Čechové“, poje zbor. Umlauf: Koncertna fantazija, igra na citre g. A. L. Umlauf: „Idila“, igrata na citre g. J. C. in A. L. W. Holler. „Wilhelminina polka“, igrata na citre g. J. C. in A. L. Otto: „Lahko noč“, bariton-solo in zbor. II. Živi pregovori. III. Ples. — Začetek ob 7 uri. Kasa se odpre ob 1/2 7 uri. Vstopnina za ude 50 kr., za neude 30 kr. K tej veselici uljudno vabi

Odbor.

— („Slovenski učitelj“) piše v zadnjem številki. „Čeravno ima naš list obilo prijateljev, pa tudi obilo duševnih podpornikov, namreč sodelavcev, vendar bi radi s to številko daljno njegovo izhajanje pretrgali. Zakaž pa? Saj ne moremo slovenski učitelji, večinoma še slabo dotirani, toliko časnikov, toliko raznih društev podpirati, toliko novih knjih kupovati — in potem še v skrbi biti radi svojega domoljubja in bati se gotove zamere pri raznih predstojnikih. Najboljše bi zaradi tega bilo, da bi se oba slovenska učiteljska lista v enega samega združila. Toda za bodoče leto se na eni strani to porazumljenje še nij moglo dognati, na drugi strani je odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ obvezan, da „Slovenskega učitelja“ še v bodoče izdaja“. Podobna je s političnimi listi. Preveč nas je. Ali nij mogoče porazumeti se, da bi eni nehali?

— (Iz Hoč pri Mariboru) se „Slov. Učit.“ piše: Uže več ko pol leta nemamo tretjega učitelja, a najemščino za šolsko sobo vendar plačujemo. Eden učitelj je prosil iz Koroškega, ali baje nij bil od deželnega šolskega sveta potrjen, ker nij znal dovolj slovenski. Tako je prav; švabi naj švabom služijo. Slovenski učitelji pa naj dobro premislijo prej, kakor bodo k nam se prosili, kajti blizo smo „zloglasnemu Radvanju“; a teško je človeku dvema gospodarjema služiti, posebno še v takej sobi (Bog mi odpusti greh, ako ne zasluži tega imena), kakoršna je tretjemu učitelju namenjena.

— (Naznanilo in vabilo.) Za slovenske šole še nemamo potrebnega navoda za „nauk o gospodinjstvu“ ki se mora tudi na ljudskih šolah kolikor toliko razlagati. V „društveni tiskarnici“ (Vereinsbuchdruckerei) v Gradcu je pa izišla pred nekim časom nemška knjiga v tej stroki, ki se mora najboljše za namene naših šol imenovati. Učeni pisatelj dr. vitez Hermann, svetovalec v učnem ministerstvu je pisal v njej tako jedernato in pa tako lahko razumljivo, da se je nemškemu učiteljstvu neznano prikupila. Dokaz temu naj služi to, da so mej drugimi v Rottenmannu na zgornjem Štajerskem vzeli 1180 iztisov v Liezenu 420 iztisov, v St. Gallenu 400 iztisov. To izvrstno knjigo je namenil podpisani odbor v slovenskem prevodu v našem organu priobčevati, ako bi bil lastnik nemškega izvirnika brez vse odškodnine v to dovolil, kar pa ni. Toda sama društvena tiskarnica je pa pripravljena, tudi slovensko prestavo založiti, ako bi se jej dalo upanje, da spečakacih 2000 eksemplarov. Da bi ta predobra knjiga tudi v slovenščini na svitlo prišla, vzela bode podpisani odbor prejšnje število teh knjižic, a ker to še ne bo zadostovalo vabi s tem se gg. čitatelje, da se blagovolijo pri nas naročiti na to posl. Hermanovo gospodinjstvo, da se moglo toliko naročnikov nabrati, da se društveni tiskarnici v Gradcu izplača, založiti jo. Cena knjižici bode menda 40 kr. Oglasila se sprejemajo do 1. februarja 1877. V Ljutomeru 8. debembra. Odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

— (Brandstetter) zapusti prihodnji teden ječo v Celji in se bo oddal v Karlovo pri Gradcu, da odsedi tam svoj četiriletni zapor. Brandstetter je bolehen in pravi, da bo cesarja prosil, naj mu odpusti nekoliko kazni.

— (Umor.) Na okrožno sodnijo v Celji je prišel od občinskega predstojnika v Ponikvi telegram, da je 15. t. m. zvečer o petih Martin Firar z nožem zaklal Blaža Brgleza. Sodnija išče zločinca.

Razne vesti.

* (Študentje) v Innsbruku za Tirolskem in sicer italijanski so vpili preteklo nedeljo zvečer tam na Margaretinem trgu ter peli domovinske, t. j. italijanske pesni. Policija jih je mirila, pa nij nič pomagalo, tako dolgo da je enega prijel. Zdej so drugi začeli vpiti: „Pobite policaje! Tolčite jih po glavi“. Eden študentov res vdari enega policaja precej po glavi, na kar so policaji začeli se sabljami mahati. Eden dijakov je bil težko ranjen; policija je odšla v vojno poslopje, mej tem pa je mestna straža prišla se sabljami v roci, pozneje pa še rekvirirana vojaška pomoč z nasajenimi bajoneti in nabitimi puškami. Osem dijakov so zaprli. Po noči pa so patrolje hodile po mestu.

* (Peštansko zavarovalno društvo.) Po sporočilih o delovanju in vspehu Peštanskega zavarovalnega društva v preteče-

nih 11 mesecih t. l. je razvidno, da je Peštansko društvo v raznih zavarovalnih branšah prav ugodno delovalo. Peštansko zavarovalno društvo bode imelo l. 1876 nenavadno velik dobiček, katerega pa bode vodstvo po večjem uporabili za izdatno pomnoženje poroštvenega (reserve) zaklada.

* (Strupeno mleko.) Če se kislom mleko dolgo na toplem solncu pusti, naredi se v njem nek strup. Temu je pripisati, da zbole po leti včasih ljudje po tem, če na solnci stoječe kislom mleko jedo, posebno pa svinje, ker baš za te se pušča še bolj lehkomišelnom kislom mleko na solnci.

* (Bo uže boljše.) „W. T.“ pripoveduje, da je lansko leto začel fabrikant Etz, na Dunaji delati listnice, na katerih je bil vtisnen izrek finančnega ministra: „Bo uže boljše!“ Zdej pa je taista fabrika izdala listnice, na katerih je zapisano: „Je uže boljše!“ A žalibog, na drugi strani se čitajo besede: „Pa čudno!“

* (Morilca) je vjela dunajska policija. Zove se Humer in je 13. t. m. umoril krčmarico Jozefo Stadler v Radavu pri Ištu ter jej vzela 100 gld. Potepal se je dolgo okolo, a te dni ga je policija vjela na Dunaji, kjer je živel pod napačnim imenom Stadler.

Za M. Vilharjev spominek

so dalje darovali ti-le čč. gg. in gospodičine
Prenos . . . 48 gld. 90 kr.
Iz Šent-Vida nad Ljubijano je došlo
in sicer:

Anton Potočnik	1	—	—
Kozma Pavlič	1	—	—
Anton Belec	1	—	—
Marica F.	1	—	—
Micka M.	1	—	—
Lucinka K.	1	—	—
Dva gospoda	1	—	—
Janez Fatur v Zagorji	—	—	50
Franjo Avčin v Trnju	1	—	—
Jož Kaluža v Košani	—	—	50
Matija Kaluža na Boču	—	—	20

vkup . . . 57 gld. 10 kr.

Vsem tem darovateljem se s tem izreka gorka zahvala, osobito pa še gospodični Luciski K. za marljivo nabiranje doneskov.

Zagorje na Notranjskem, 19. decembra 1876.

Za odbor: H. Legat.

Postano.

In der Nummer 283 des „Laib. Tagblattes“ imputirt mir eine Correspondenz aus Littai de dato 10. December, Verfasser einer Correspondenz in eben diesem Blatte Nr. 282 mit der Bezeichnung „von anderer Feder“ zu sein.

Ich verwahre mich gegen eine solche Autorschaft. Wenn auch besagte Correspondenz manchen Gedanken enthält, für welchen ich einstehen könnte, so arbeitet meine Feder, ohne Zeitungsschreiber von Beruf zu sein, doch nicht mit so wenig Geschick.

Was der Artikel in der Nr. 283 des „Laib. Tagblattes“ bringt von meiner Nichtwahl in den Bezirksstrassenausschuss, von der Protektion, der ich mich nicht rühmen sollte, von meinen Rundreisen etc. lasse ich unberührt, weil — nun weil ich Ihre Leser nicht mit Widerlegungen langweilen will. Was die Unabhängigkeits-Erklärung einiger Gemeindevorsteher des Artikelschreibens anbelangt, so könnte man da auch von „hinüber und herüberschiessen“ reden. — Der Artikel-Schreiber nennt die Unabhängige, welche den k. k. Bezirkshauptmann in den Bezirksstrassenausschuss gewählt, ich diejenigen, die mich gewählt haben. Was aber die Gebahrung mit Gemeindegeldern betrifft, so geht das über den Spass, und ich constatire hier die Unrichtigkeit der Angaben.

Der Bezirksstrassenausschuss hat seit 15. März 1873 bis heute 11.235 fl. 45 kr. eingenommen, und für Strassenzwecke verausgabt. Hievon entfiel auf Kanzleispesen und Reiseauschale für den Obmann 683 fl. 32 kr., für Reisekosten der übrigen sechs Mitglieder 480 fl. 97 kr., welche Summe der Auslagen für Kanzleispesen und Reisekosten von 1164 fl. 19 kr. auf vier Baujahre vertheilt per Jahr 291 fl. 5 kr. geben, wobei ich die Bemerkung nicht unterdrücken kann, dass die Länge unserer

Bezirksstrassen circa 122.000 Meter ist. Der Correspondent spricht von 1000 von Subventionen. An Subvention erhielt der Strassenbezirk aus dem Landesfonde 1850 fl. angewiesen, wovon 868 fl. noch nicht behoben sind.

Das sind Ziffern, an welchen es nichts zu nergeln gibt, und ich fordere jedermann auf, andere Ziffern nachzuweisen. Im Frühjahr stürzte ein Lastwagen auf der Bezirksstrasse bei St. Ulrich in den Abgrund. Die ämtlichen Erhebungen des Bürgermeisters von Sagor — und dieser gehört nach der gegnerischen Auslegung zu den Unabhängigen — constatirten damals, dass der Fuhrmann dieses Lastwagens selbst die Schuld an dem Verunglücken hatte. Wenn diess nicht der Fall gewesen, hätte die bekannte Pflichttreue unseres k. k. Bezirkshauptmanns gewiss den Bezirksstrassenausschuss dafür verantwortlich gemacht.

Die Abrutschung bei Höttitsch kam den 18. März d. J. vor.

Vom Bezirksstrassenausschuss wurde darüber an den hohen Landesauschuss berichtet. Derselbe sendete den Herrn Landesingenieur. Dieser berichtete dann unter Anderm darüber.

Der Bezirksstrassenausschuss wurde beauftragt einen Kostenüberschlag zu machen, und endlich wurde mit der Arbeit begonnen, welche durch die einstweilen am 22. August erfolgte Auflösung des Bezirksstrassenausschusses durch die hohe k. k. Landesregierung gehemmt, jetzt erst wieder begonnen werden kann, d. h. wenn es die Gunst des Himmels zulassen wird.

Die pikante Anekdote mit dem zweispännigen Wagen, ist ein wohlfeiler, wenn auch schwacher Witz sammt dem etwas trivialen Schluss und Knalleffekt. Durch das Scheuern eines meiner Thiere wurde mein Wagen beschädigt. Ich musste umkehren und den Schaden herstellen lassen, aber in Koth ist mein Wagen nicht stecken geblieben.

Wohl aber könnte der Fabeldichter selbst im Sumpfe der Lüge einmal stecken bleiben. Ich jedoch wünsche ihm, je eher je lieber, jedes „Fortkommen“.

Littai am 21. Dezember 1876.

Carl Graf Pace.

Pridne

agente

išče jako dobro kreditirana bankna hiša za prodajo srečk in državnih papirjev proti obročnim plačam v vseh večjih krajih in mestih po jako ugodnih pogojih.

Hiša ponuja kupujočemu občinstvu dobičke, kakor nobena druga bankna hiša, zaradi česar se jih več prodaja in se dohodki agentov s tem pomnožijo. Ponudbe se naslavljajo na

Adolfa Kramerja,

bankna in menjična hiša, Praga, ovočna ulica št. 17 nova.

(389-3)

Največji sreča na tem svet

Je pri meni za prijet,

Pri **Andrej Schreyerju** kupite

Galantrijske robe in igrače,

Po ceni in lepo vse dobite

Tuže izdelke in domače:

Punce, obletene in v sami srajci,
Ognjišča, peči, vozove in konje,
Živali vseh vrst, posebno lepi zajci,
Kozlje, krave, psé in osle.
Slone, kače in druge zverine,
Mačke in tigre, leve in ovce,
Ptice in pave, najlepš' peteline!
Gosle, kitare, rogove za lovce,
Puske in sablje, bubne in čake,
Trompete in flavte vrste vsake,
Orgelce, harmonike velike in male,
Jaseljica, gledišča, vodomete prav zale,
Železnice lepe iz pleha in lesa,
Kočje, vozičke in barka Noeta,
Prodajalnice, zibelke, skrinje in kostne,
Hiše in hlevi, tud' lepe postlje.
Nove molitvene bukve in druge drobnije,
Posebno lepi so albumi za fotografije,
Leteči angelji in veliko brončenih reči,
Zgornji, gospodom posebno priporoči.

(374-4)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Dunajska borza 22. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

1860 drž. posojilo	109	50
Akcije narodne banke	817	—
Kreditne akcije	134	30
London	125	75
Napol.	10	07
C. k. cekini	5	95
Srebro	114	50

Dr. Tanzerjevi

e. kr. priv.

preparati za zobe:

Antiseptikon-ustna voda, flaçon 1 gl., velika škátulja zobnega prahu à 1 gl., doza paste po 80 kr. in pakete paste po 30 kr., se dobivajo i pri njem v Gradci in pri sledečih gospodih: Mahr, Birschitz in Businaro v Ljubljani, Marinšek v Loki in v lekarnah v Kranji in Kamniku. (377-3)

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.;

nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

sé železnim jodirom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53-40)

Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajskeje cesti v Ljubljani.

Drug pošten, priden in neoženjen

mlinarski pomagáč,

ki pa nemško razumi in tudi nekoliko govori zna, dobo takoj službo.

Natančneje iz dobrotljivosti pri gospé **Ani Hartmann**, v Ljubljani, gospodske ulice št. 8, II. nadstropje. (411-1)

Štev. 17661.

(407-3)

Vabilo.

Mnogostranske terjatve katere se posebno v zimskem času na mestni ubožni zavod stavijo, in primanjkljivost mestu na razpolaganje stoječih pripomočkov, da bi se saj večjem delu ubogih pomoglo, napotijo me, se tudi letos dozdej obstoječe človekoljubne navade držati, po kateri je mogoče pri bližajočem novem letu po milih darovih za uboge od navadnih voščil se oprostiti.

Oprostilni listki za voščila ob novem letu in godu dobodo se od zdaj naprej proti plačilu 50 kr. za vsakega posebej, pri gospodu kupčijske komore odborniku Karel Karingerju in pri mestni blagajnici.

Imena oprostenih bodo se po „Laibacher Zeitung“ naznanila, torej naj se ime in stan natančno zaznamovati blagovoli.

Mestni magistrat v Ljubljani,

14. decembra 1876.

Praktična, primerna

božična in novoletna darila.

Zimske suknje	po gld.	20.—
Kožuhi za na pot	„	45.—
„ „ „ lov	„	18.—
Menčikovi	„	28.—
Suknje za lov	„	8.—
Spalne suknje	„	12.—
Hlače iz snovi	„	7.50

Najbogatejša zaloga obleke za gospode in dečke. Specijalitete otroških oblek.

Nove jope za dame.

M. Neumann,

v Ljubljani, Lukmanova hiša.

(387-5)

Št. 5667.

Razglas

hranilnice in zastavljavnice Ljubljanske.

Zarad sklepanja računov za II. semester 1876 bo

hranilnica

od 1. do 15. januarja 1877 in

zastavljavnica

od 29. decembra 1876 do 16. januarja 1877

zaprta.

(403)

Ravnateljstvo hranilnice in zastavljavnice

v Ljubljani, 13. decembra 1876.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.